

Forskningsresultat från BarnSäkert-studien

Maria Engström

Forskare, bitr. projektledare för BarnSäkert, vårdutvecklare

Institutionen för kvinnors och barns hälsa, Uppsala universitet

Centrala barnhälsovården, Akademiska barnsjukhuset

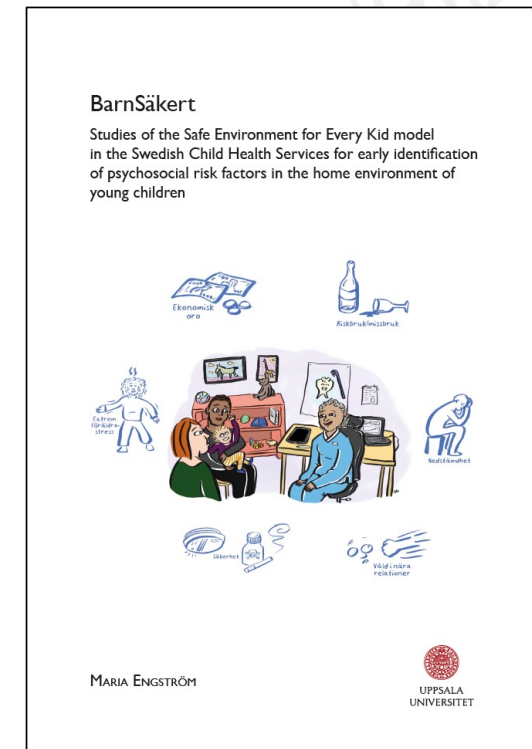

UPPSALA
UNIVERSITET

Avhandling

Syfte

Bedöma centrala aspekter av SEEK-modellens validitet, klinisk användbarhet och resultat när den tillämpas inom den svenska barnhälsovården

UPPSALA
UNIVERSITET

Psykosociala problem i små barns uppväxtmiljö

Ekonomisk utsatthet

Depression

Extrem föräldrastress

Riskbruk/missbruk av alkohol

Våld i nära relationer

Vanliga problem

Riskerar sämre hälsa
och utveckling

Ökad risk för våld och
försummelse

UPPSALA
UNIVERSITET

Svensk barnhälsovård

Stark förankring samhället

Träffar nästan alla barn

Många besök

- Kontinuitet
- Upprepade tillfällen att möta behov

UPPSALA
UNIVERSITET

Men...

Svensk barnhälsovård saknar idag strukturerade metoder för att identifiera de flesta psykosociala riskfaktorer i små barns uppväxtmiljö

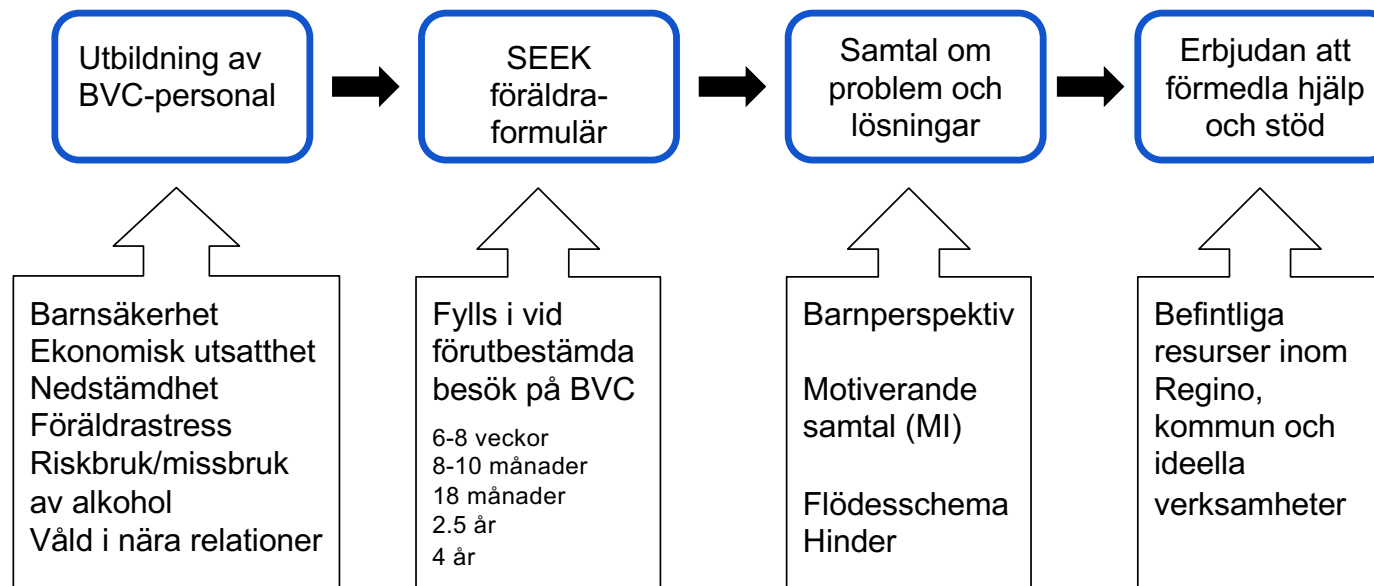

UPPSALA
UNIVERSITET

SEEK: Safe Environment for Every Kid

SEEKTM
Safe Environment for Every Kid

UPPSALA
UNIVERSITET

Howard Dubowitz

Professor och barnläkare, University of Maryland, School of Medicine

Grundare av Safe Environment for Every Kid (SEEK) modellen

Evidensbaserad metod för att identifiera psykosociala riskfaktorer i små barns uppväxtmiljö

UPPSALA
UNIVERSITET

Utvecklingen av BarnSäkert

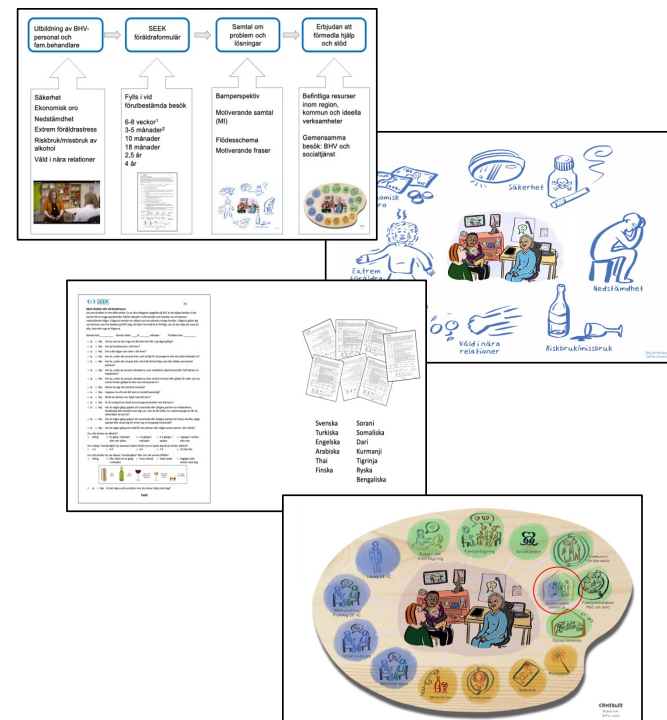
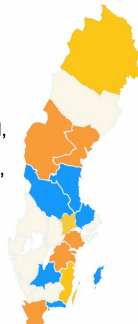
2024

Nationell spridning av BarnSäkert

Infört fullt ut i Region Dalarna, Region Jönköping, Region Uppsala, Region Gotland, Region Blekinge och Region Gävleborg

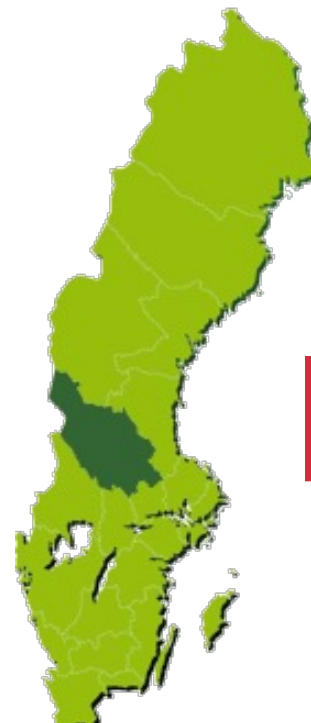
Pågående pilot/uppstart pilot 2024 i Region Västernorrland, Region Jämtland-Härjedalen, Region Sörmland och Rosenlunds BHV-team i Region Stockholm, Region Skåne, Region Östergötland

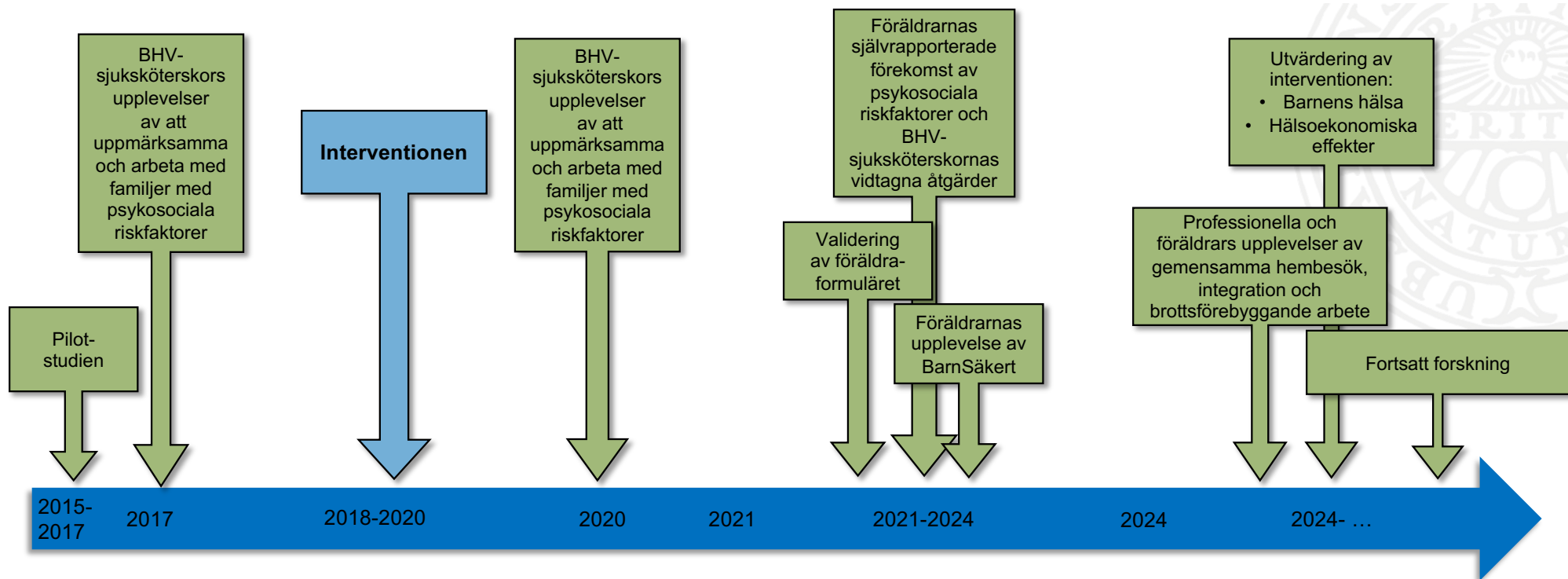
Planering pågår i Region Kalmar, Region Norrbotten, Region Västmanland

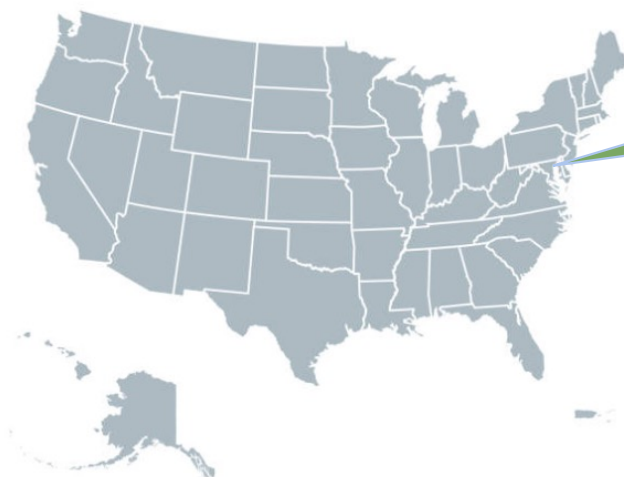

BarnSäkert-studien i Dalarna

- Klusterrandomiserad kontrollstudie
- Tvåårig intervention (april 2018- mars 2020)
- 27 av 28 BVC deltar
- Cirka 20 000 barn ingår i studien
 - 10 000 SEEK
 - 10 000 kontroll

University of Maryland School of Medicine
Department of Pediatrics

Region Dalarna
Centrum för klinisk forskning

Karlstads universitet
Institutionen för hälsovetenskaper

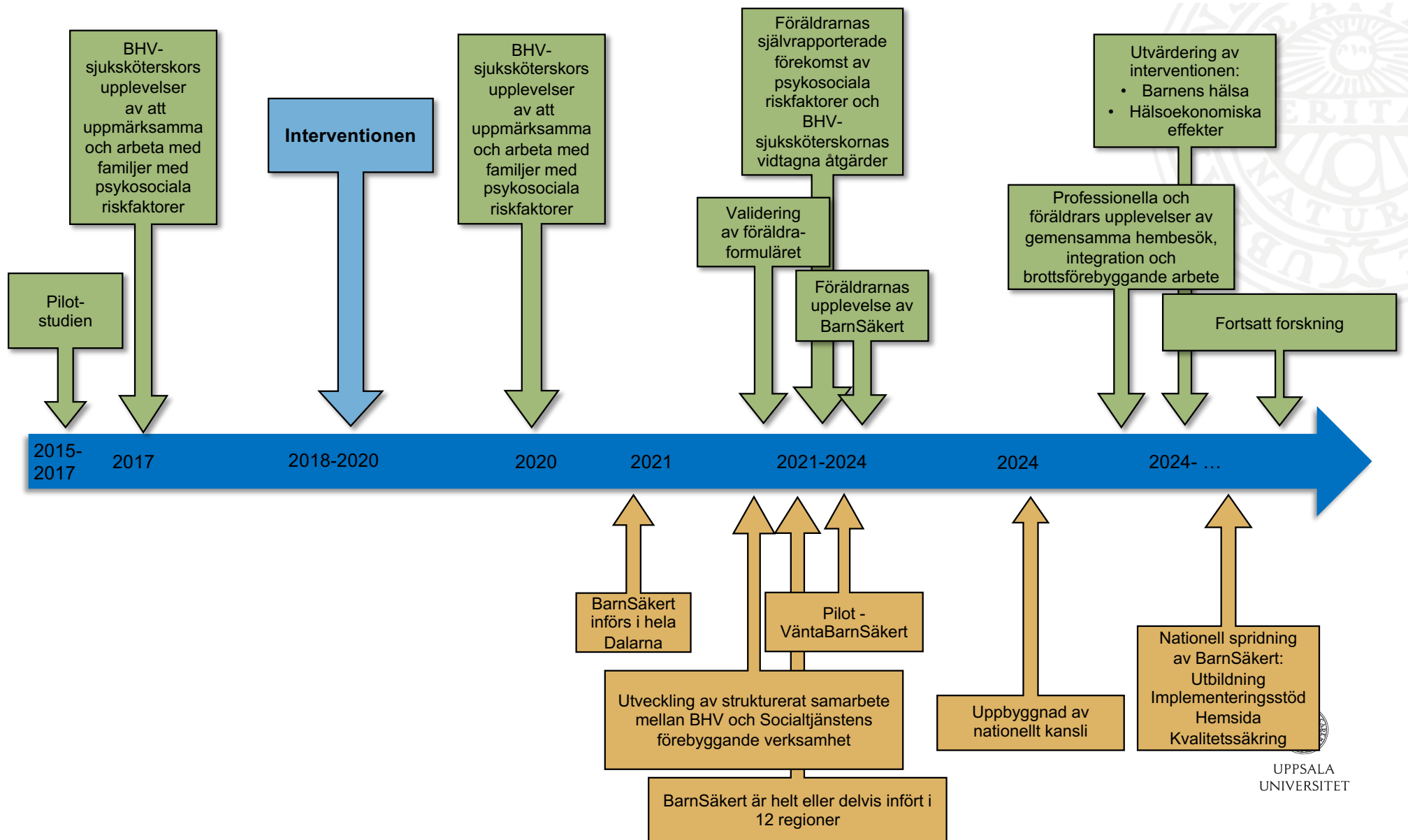
Blekinge Tekniska Högskola
Institutionen för hälsa

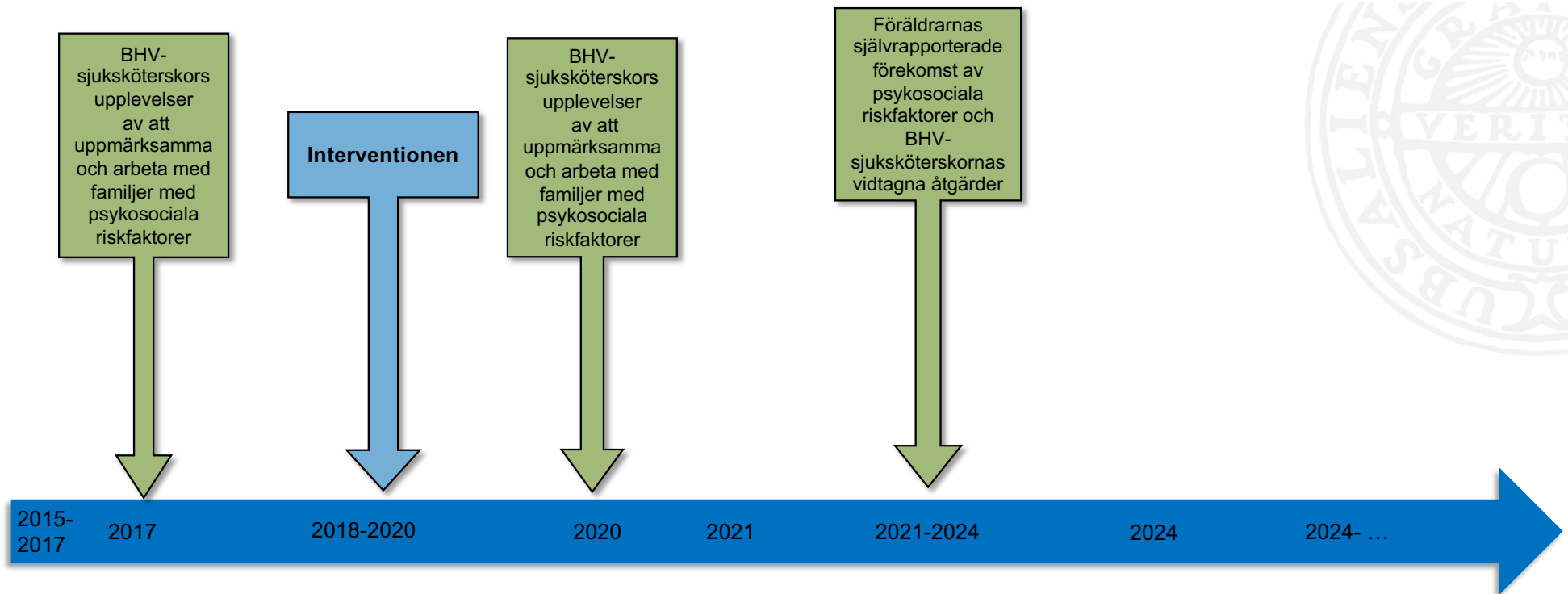
Uppsala universitet

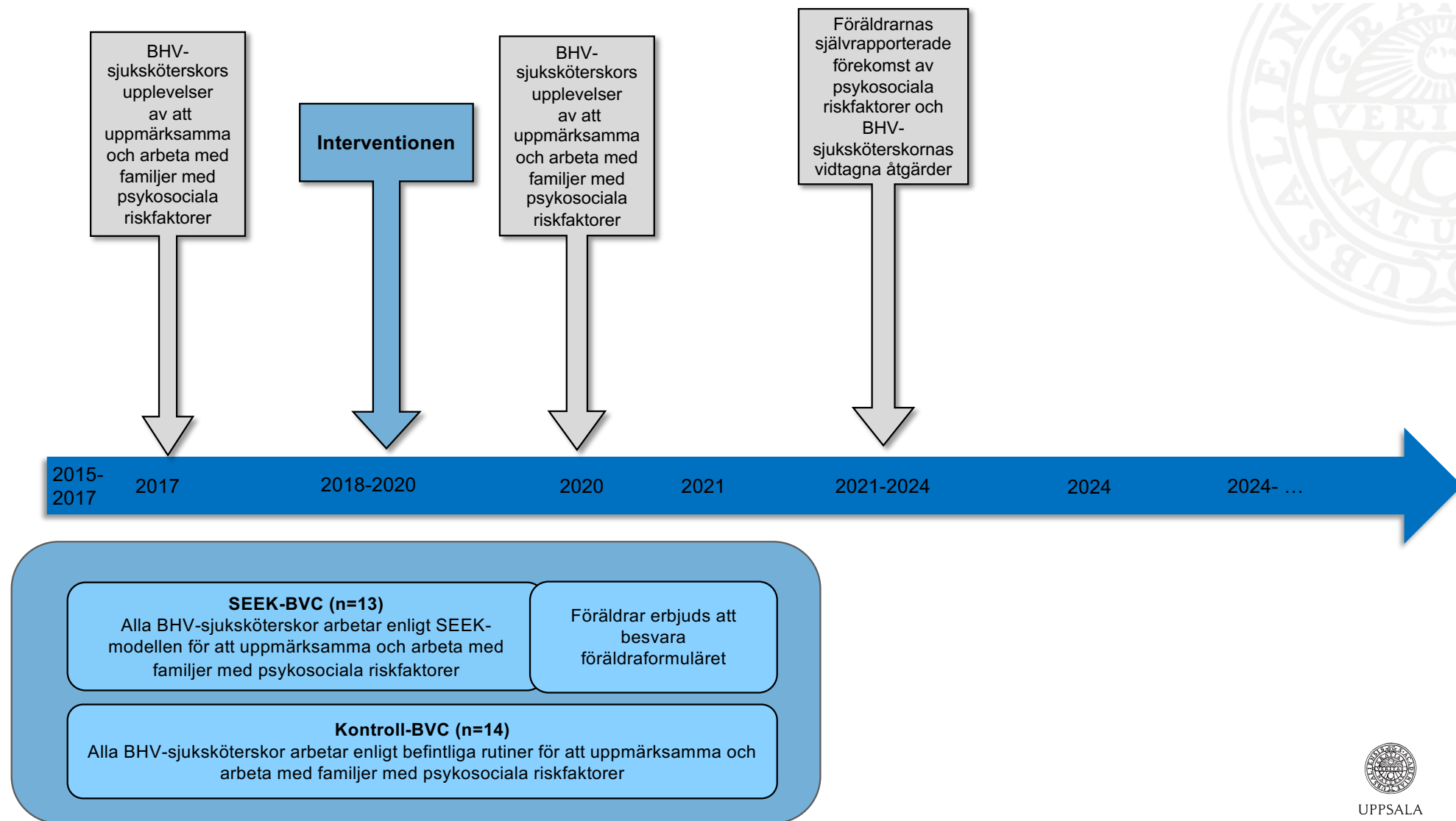
- Institutionen för kvinnors och barns hälsa
- Institutionen för folkhälsa och vårdvetenskap
- Institutionen för socialt arbete

Jönköpings University
Hälsa och vårdvetenskap

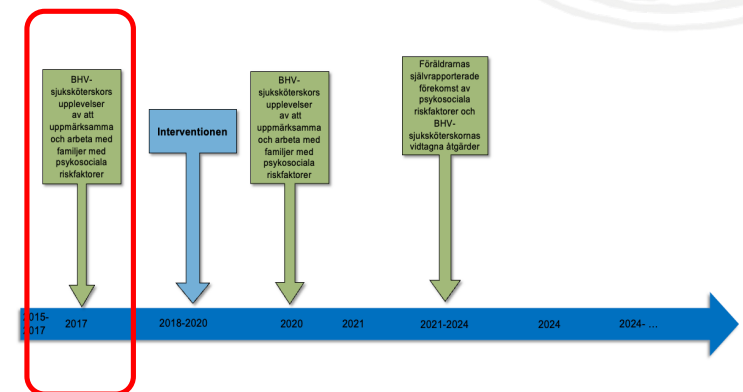

BHV-sjuksköterskors upplevelse av att uppmärksamma och arbeta med psykosociala riskfaktorer i familjerna de möter

Syfte

Att undersöka BHV-sjuksköterskors upplevelse av att rutinmässigt arbeta med psykosociala riskfaktorer i små barns uppväxtmiljö samt deras självrapporterade kompetens och nuvarande organisatoriska förutsättningar i sammanhanget

Fokusgruppsintervjuer

12 BHV-sjuksköterskor

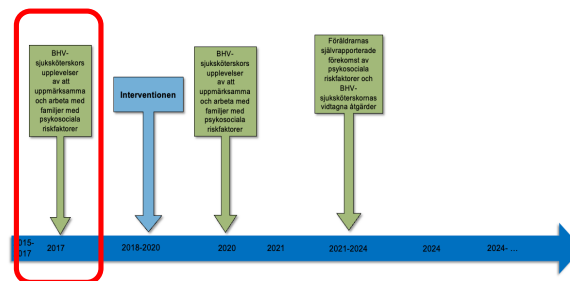
Elektronisk enkät

59 BHV-sjuksköterskor

BHV-sjuksköterskors upplevelse av att uppmärksamma och arbeta med psykosociala riskfaktorer i familjerna de möter

BHV-sjuksköterskans skattning av hur ofta hen träffar familjer med psykosociala riskfaktorer (n=59).

	varje dagligen	varje vecka	varje månad	varje kvartal	mer sällan
	%	%	%	%	%
Ekonomisk utsatthet	3	24	32	14	27
Nedstämdhet	3	22	46	22	7
Extrem föräldrastress	12	37	34	10	7
Riskbruk/missbruk av alkohol	0	3	7	34	56
Våld i nära relationer	0	2	3	19	76

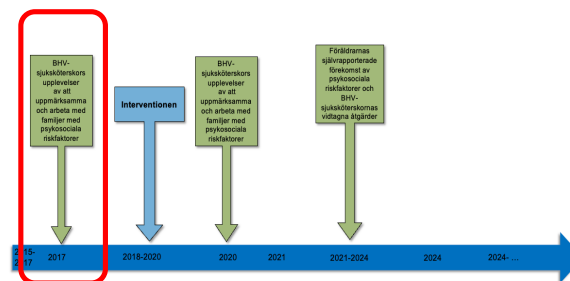
BHV-sjuksköterskors upplevelse av att uppmärksamma och arbeta med psykosociala riskfaktorer i familjerna de möter

Slutsats

Gap mellan BHV-sjuksköterskornas uppfattning om hur angeläget det är att identifiera psykosociala risker och...

deras **möjligheter** att göra det med befintliga arbetssätt och kunskaper

BHV-sjuksköterskors upplevelse av att uppmärksamma och arbeta med psykosociala riskfaktorer i familjerna de möter

Syfte

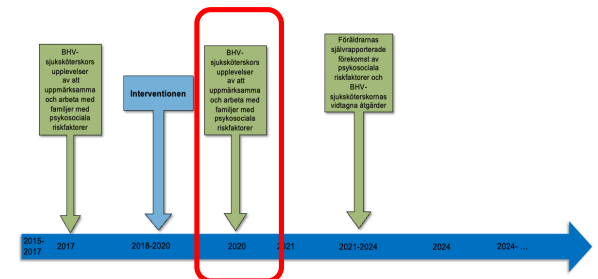
Att undersöka BHV-sjuksköterskors upplevelse av att rutinmässigt arbeta med psykosociala riskfaktorer i små barns uppväxtmiljö samt deras självrapporterade kompetens och nuvarande organisatoriska förutsättningar i sammanhanget

SEEK-gruppen:

Sju BHV-sjuksköterskor deltog i fokusgruppsintervjuer
22 BHV-sjuksköterskor besvarade en elektronisk enkät

Kontrollgruppen:

11 BHV-sjuksköterskor deltog i fokusgruppsintervjuer
28 BHV-sjuksköterskor besvarade en elektronisk enkät

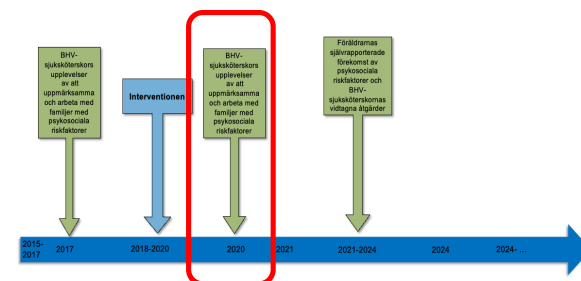
BHV-sjuksköterskors upplevelse av att uppmärksamma och arbeta med familjer med psykosociala riskfaktorer

SEEK-gruppen

- Problem identifierades tidigare
- Att fråga om psykosociala riskfaktorer är en stor del av arbetet
- Riktade frågor identifierar riskfaktorer
- Vanliga problem
- Sår frön
- Tydliga rutiner när familjen behövde hjälp
- Stress i svåra situationer
- Ökad kunskap och kompetens

Kontrollgruppen

- Otydligt uppdrag och ansvar
- Brist på utbildning
- Misstanke om psykosociala riskfaktorer
- Standardiserade frågor skulle underlätta

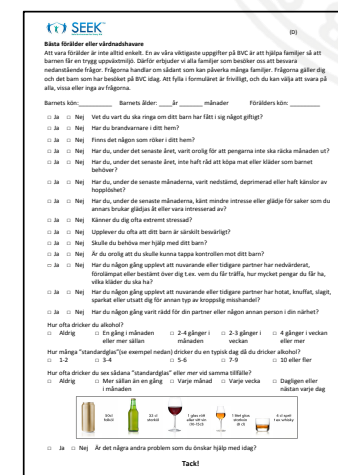
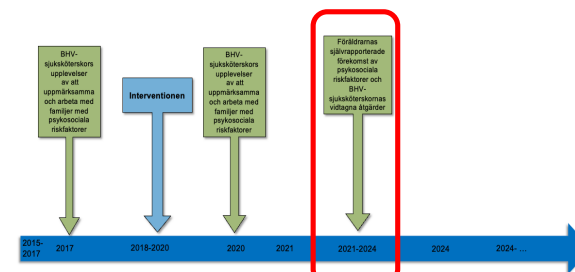

Föräldrarnas svar (n=7483)

Föräldraformulär	%
Flickor	49
Pojkar	51
Kvinnor	72
Män	28
Gemensamt mamma + pappa	18

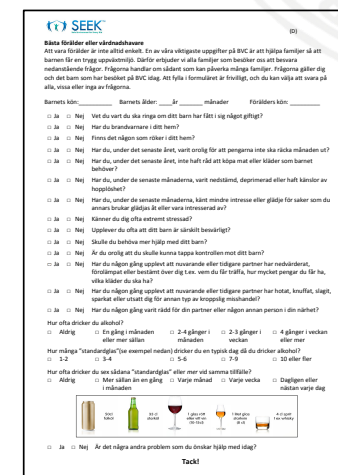
Vi når både mammor

och pappor

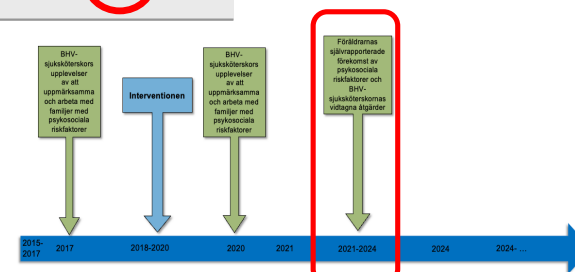

Föräldrarnas svar (n=7483)

Utfall föräldraformulär	Kvinnor %	Män %	Totalt %
Barnsäkerhet	17	15	16
Ekonomisk oro	16	16	16
Nedstämdhet	31	29	30
Föräldrastress	19	15	18
Riskbruk/missbruk av alkohol	4	6	4
Våld i nära relationer	11	6	10
Något problem	53	50	52

Föräldrar berättade!

Föräldrarnas svar (n=7483)

Föräldraformulär med utfall utifrån det åldersrelaterade besöken	Kvinnor %	Män %	Totalt %
6-8 veckor	57	55	56
8-10 månader	53	52	53
18 månader	52	51	51
2.5 år	51	46	49
4 år	54	50	50

SEEK

Barns hälsor eller vårdnadshavare

Att vara förälder är inte alltid enkelt. En av våra viktigaste uppgifter på BVC är att hjälpa familjer så att barnen får en trygg uppväxt. Därför erbjuder vi alla familjer som besöker oss att besvara nedanstående frågor. Frågorna handlar om sådant som kan påverka många familjer. Frågorna gäller dig och det barn som har besöket på BVC idag. Att fylla i formuläret är frivilligt, och du kan välja att svara på alla, vissa eller inga av frågorna.

Barnets kön: _____ Barnets ålder: _____ år _____ månader Förälderns kön: _____

☐ Ja ☐ Nej Vet du vart du ska ringa om ditt barn har fått i sig något giftigt?

☐ Ja ☐ Nej Har du brändskadorna i ditt barn?

☐ Ja ☐ Nej Från det rådet som rådet i ditt barn?

☐ Ja ☐ Nej Har du, under det senaste året, varit orolig för att pengarna inte ska räcka månad ut?

☐ Ja ☐ Nej Har du, under det senaste året, varit rädd att köpa mat eller kläder som barnet behöver?

☐ Ja ☐ Nej Har du, under de senaste månaderna, varit nedstämt, deprimerad eller haft kärlor av hopplöshet?

☐ Ja ☐ Nej Har du, under de senaste månaderna, blivit mindre intresserad eller glädd för saker som du annars brukar glädjas åt eller vara intresserad av?

☐ Ja ☐ Nej Känner du dig ofta utmattad/stressad?

☐ Ja ☐ Nej Upplever du ofta att ditt barn är särskilt besvärligt?

☐ Ja ☐ Nej Skulle du behöva mer hjälp med ditt barn?

☐ Ja ☐ Nej Är du orolig att du skulle kunna tappa kontrollen mot ditt barn?

☐ Ja ☐ Nej Har du någon gång upplevt att ruserande eller tidigare partner har nedbrädat, förolämpat eller hotat dig över dig t.ex. vem du får träffa, hur mycket pengar du får ha, vilka kläder du ska ha?

☐ Ja ☐ Nej Har du någon gång upplevt att ruserande eller tidigare partner har hotat, knuffat, slagit, skadat eller utsatt dig för annan typ av kroppslig misshandel?

☐ Ja ☐ Nej Har du någon gång varit rädd för din partner eller någon annan person i din närhet?

Har ofta druckit du alkohol?

☐ Aldrig ☐ En gång i månaden ☐ 2-4 gånger i månaden ☐ 2-3 gånger i veckan ☐ 4 gånger i veckan eller mer

Har många "standardiga" (se exempel nedan) druckit du en typisk dag då du druckit alkohol?

☐ 1-2 ☐ 3-4 ☐ 5-6 ☐ 7-9 ☐ 10 eller fler

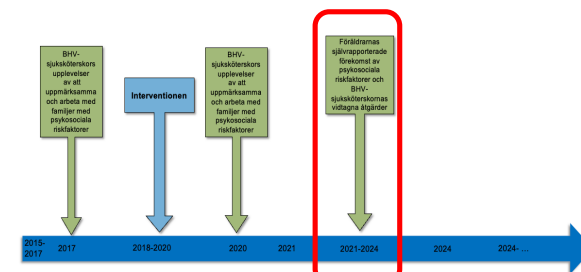
Har ofta druckit du en sådana "standardiga" eller mer än samma tillfälle?

☐ Aldrig ☐ Mer sällan än en gång ☐ Varje månad ☐ Varje vecka ☐ Dagligen eller nästan varje dag

☐ Ja ☐ Nej Är det några andra problem som du druckit hjälp med idag?

Tack!

BHV-sjuksköterskans upplevelser av att arbeta med familjer där det framkommer psykosociala riskfaktorer

Utifrån besvarade föräldraformulär på SEEK-BVC

BHV-sjuksköterskans skattning av hur ofta hen träffar familjer med psykosociala riskfaktorer (n=59).

	dagligen	varje vecka	varje månad	varje kvartal	mer sällan
	%	%	%	%	%
Ekonomisk utsatthet	3	24	32	14	27
Nedstämdhet	3	22	46	22	7
Extrem föräldrastress	12	37	34	10	7
Riskbruk/missbruk av alkohol	0	3	7	34	56
Våld i nära relationer	0	2	3	19	76

Så här ofta är det egentligen

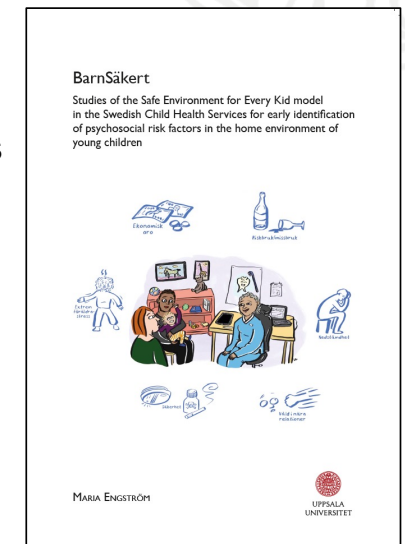
UPPSALA
UNIVERSITET

UPPSALA
UNIVERSITET

Slutsatser

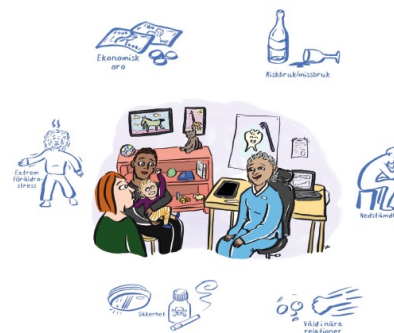
- BHV-sjuksköterskornas ansåg att det är både viktigt och angeläget att inom barnhälsovården identifiera och arbeta med familjer med psykosociala riskfaktorer
- SEEK-gruppens erfarenheter tyder på att metoden fungerade och att många föräldrar var villiga att prata om riskfaktorer i sin hemmiljö. Detta verkar ge möjligheter till stöd som annars kan ha missats
- Problemen var vanliga under barnets första fem levnadsår och var ungefär lika vanliga bland mödrar som bland fäder
- Andelen frågeformulär med en positiv screening minskade signifikant under interventionen
- Resultaten tyder på att SEEK-modellen, så som den tillämpas i dessa studier, har en hög grad av validitet och klinisk användbarhet i svensk BHV kontext, men riskbruk/missbruk av alkohol utgör en särskild utmaning

BarnSäkert

Studies of the Safe Environment for Every Kid model
in the Swedish Child Health Services for early identification
of psychosocial risk factors in the home environment of
young children

MARIA ENGSTRÖM

UPPSALA
UNIVERSITET

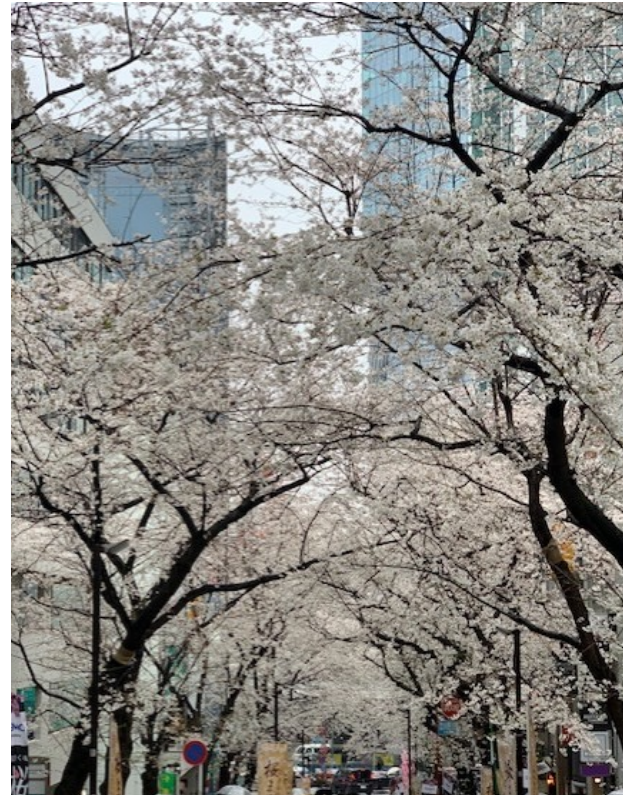

UPPSALA
UNIVERSITET

Tack!

maria.e.engstrom@uu.se

UPPSALA
UNIVERSITET

UPPSALA
UNIVERSITET